

Notat

Stort fald i vikarbeskæftigelsen i 4. kvartal 2019

Data for 4. kvartal 2019

Resume

Vikarbranchen har gennem de seneste år oplevet en mærkbar stigning i beskæftigelsen, men 4. kvartal af 2019 bryder denne tendens med et stort fald i beskæftigelsen på 5,5 pct. i 4. kvartal i forhold til samme kvartal året før. Dermed var der opregnet til fuldtidsstillinger 24.073 fuldtidsbeskæftigede vikarer i 4. kvartal 2019 i alle danske vikarbureauer.

Samlet set for hele 2019 oplevede vikarbranchen dog en lille stigning i beskæftigelsen på 1,5 pct. i forhold til 2018, når man ser på den gennemsnitlige kvartalsvise vikarbeskæftigelse for alle kvartaler.

Udover faldet i antallet af fuldtidsbeskæftigede oplever vikarbranchen også et fald i omsætningen på 9,82 % sammenlignet med samme kvartal i foregående år. Det forklares delvist af den faldende vikarbeskæftigelse, men viser også den hårde konkurrencesituation i branchen.

Vikarandelen, der er vikarbranchens andel af den samlede lønmodtagerbeskæftigelse på arbejdsmarkedet, var i 4. kvartal af 2019 på 1,00 %. Dette er samme niveau som i 4. kvartal af 2017 og 2018. Ser man på den europæiske kontekst, ligger Danmark stadig i den lave ende, hvad angår vikarandelen. Det europæiske gennemsnit for andelen af vikarer i arbejdsstyrken er således ca. 1,7 %, og derfor er der stadig fortsat potentiale for en højere beskæftigelse i branchen.

Kommentar

Vikarbeskæftigelsen i 2019 var på det højeste niveau nogensinde. Det viser, at der stor efterspørgsel efter fleksibel arbejdskraft på danske arbejdspladser – både i private virksomheder og i den offentlige pleje og omsorgssektor.

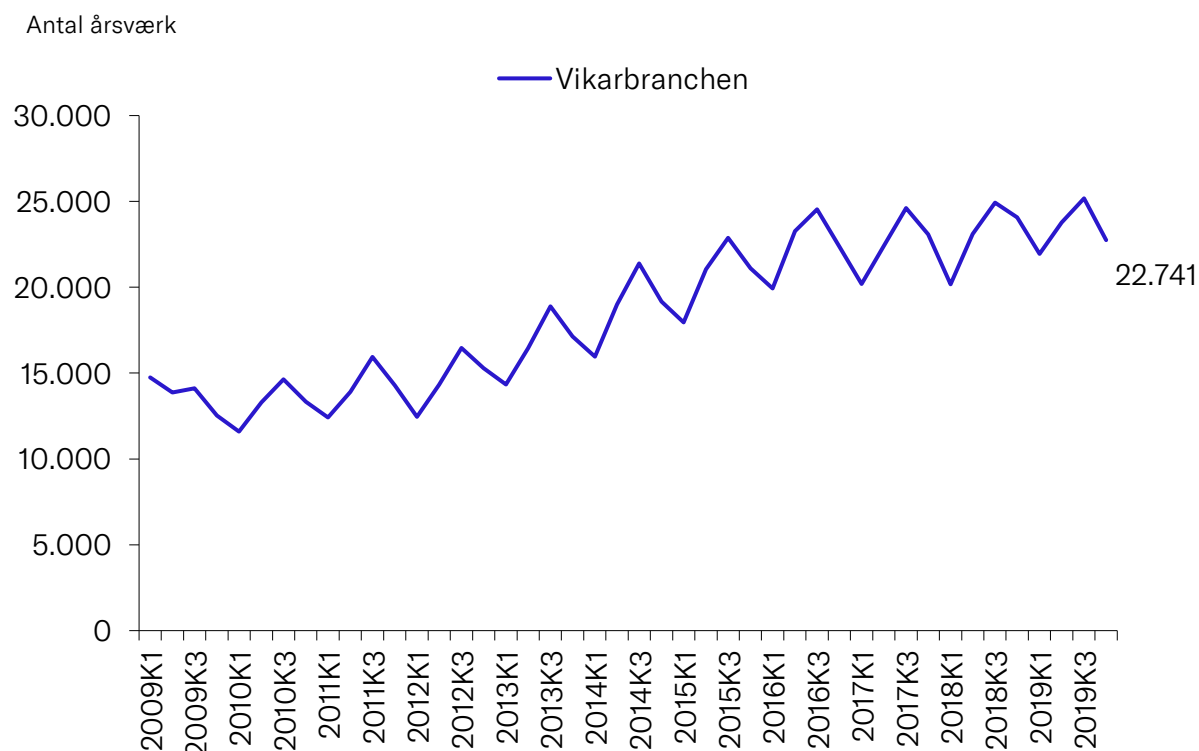
Den faldende vikarbeskæftigelse i 4. kvartal af 2019 er dog overraskende stor. Særligt i lyset af, at beskæftigelsen på det generelle arbejdsmarked er fortsat opad. Forklaringen kan være, at det er blevet sværere at besætte stillinger. Vikarbureauer skal derfor også bruge længere tid på finde de rigtige kandidater til kunderne. Samtidig viser den stigende generelle beskæftigelse, at kunderne tør fastansætte flere for tiden, hvilket kan påvirke behovet efter vikararbejdskraft på den korte bane.

Fuldtidsbeskæftigelsen i vikarbranchen

Vikarbureauerne i Danmark beskæftigede i 4. kvartal af 2019 22.741 vikarer. Dette er et fald på 5,53 % sammenlignet med samme kvartal i 2018, hvor det tilsvarende tal var 24.073. Antal fuldtidsbeskæftigede udregnes ved 1.924 timer pr. medarbejder årligt. Da det er langt fra alle i vikarbranchen, der arbejder 1.924 timer årligt, anslås det reelle antal personer, der har deres hovedindkomst fra vikararbejdet, derfor ca. til det dobbelte.

Antal fuldtidsbeskæftigede i vikarbranchen

Figur 1: Antal fuldtidsbeskæftigede i vikarbranchen

Kilde: Dansk Erhverv særkørsel pba. Danmarks Statistik. Bemærk, at data ikke omfatter selvstændige og medhjælpende ægtefæller, og at den samlede beskæftigelse er omregnet til hele antal årsværk.

I figur 1 er den kvartalsvise beskæftigelse opgjort for vikarbranchen. Inden for vikarbranchen er beskæftigelsestallet generelt præget af store udsving, med mindst beskæftigelse i 1. kvartal og størst beskæftigelse i 3. kvartal, hvilket også fremgår af grafen.

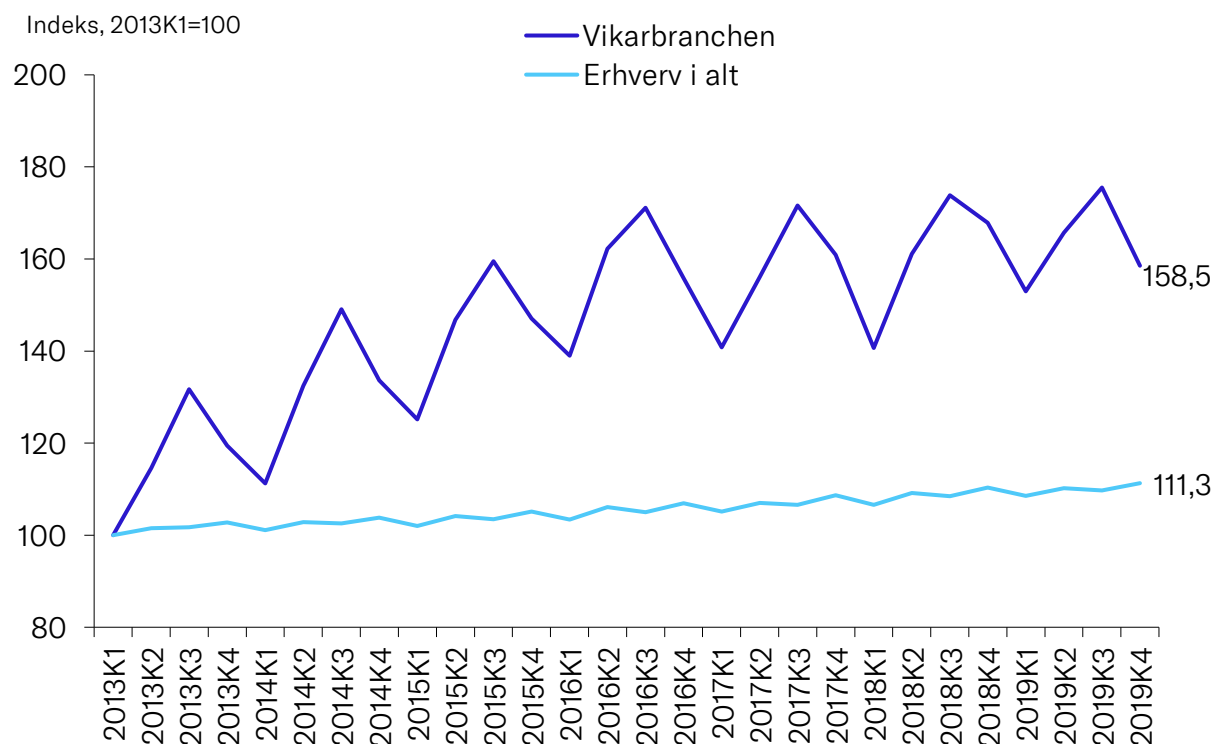
Vikarbeskæftigelsen omfatter vikarer udsendt til en brugervirksomhed (kunde) fra et vikarbureau, der er registreret i CVR med branchekoden for vikarbureauer (78.20.00). Beskæftigelsen er omregnet til fuldtidsstillinger/årsværk.

Både under og efter finanskrisen i 2008 blev vikarbranchen hårdt ramt. Branchen mistede en stor del af sin beskæftigelse frem til slutningen af 2009, og blev også hårdere ramt end det generelle arbejdsmarked.

Efter 2010 har branchen imidlertid oplevet en markant stigning i beskæftigelsen.

Udvikling i antal fuldtidsbeskæftigede i vikarbranchen og på hele arbejdsmarkedet

Figur 2: Udvikling i antal fuldtidsbeskæftigede i vikarbranchen og på hele arbejdsmarkedet.

Kilde: Dansk Erhverv særkørsel pba. Danmarks Statistik og LBESKO4. Bemærk, at data ikke omfatter selvstændige og medhjælpende ægtefæller, og at den samlede beskæftigelse er omregnet til hele antal årsværk.

I figur 2 fremgår det, at væksten i vikarbeskæftigelsen generelt har været betydelig stærkere end udviklingen i den generelle beskæftigelse. Med udgangspunkt i 1. kvartal af 2013 som indeks 100 ser vi, at vikarbeskæftigelsen har oplevet en solid stigning. I 4. kvartal af 2019 var vikarbeskæftigelsen således på 158,5, hvilket dog viser det første fald i indekstallet for 4. kvartal siden 2013.

Indekstallet for det generelle arbejdsmarked viser også en mindre stigning i beskæftigelsen, der i 4. kvartal af 2019 lå på 111,3, der er det højeste niveau siden 2013.

Faldet i beskæftigelsen inden for vikarbranchen var betydeligt stærkere, og startede allerede i 1. kvartal af 2008, hvilket var tydeligere end for det generelle arbejdsmarked.

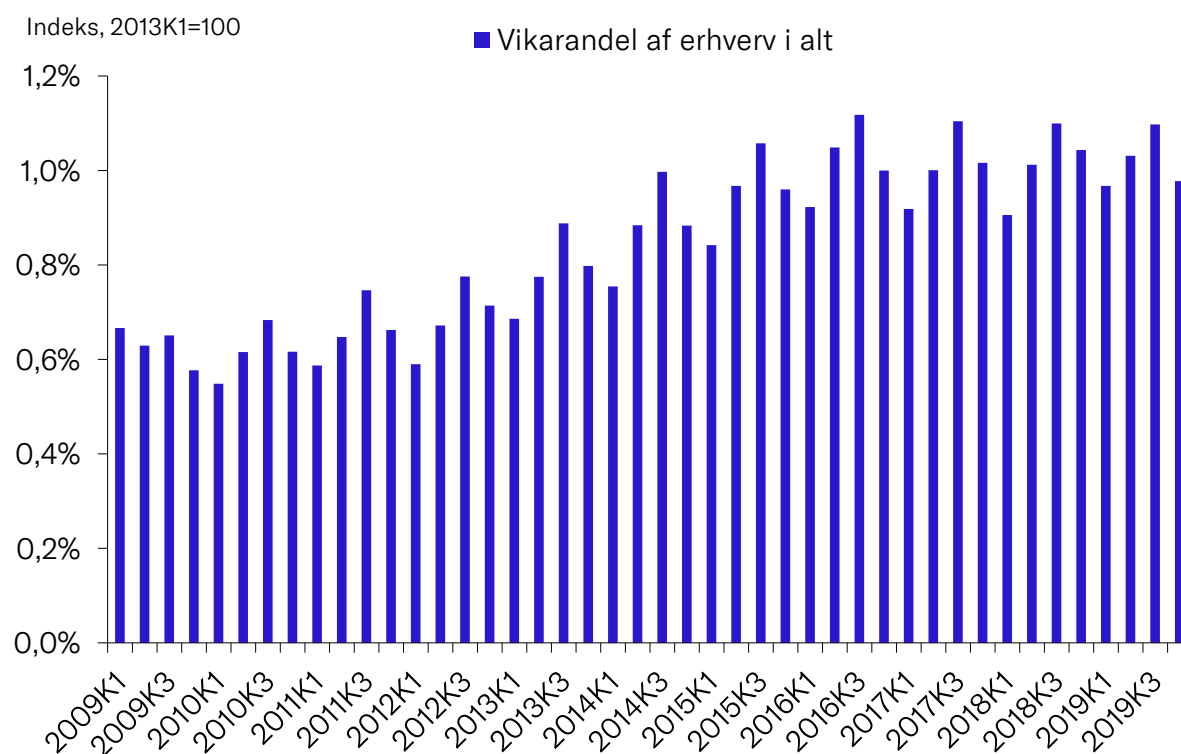
Det er helt forventeligt, at der ved pludselige kriser først reduceres i vikarbeskæftigelsen, inden de fastansatte medarbejdere afskediges. Vikarer kan typisk afskediges med dags varsel. Dermed kan omfanget af vikaransættelser tilpasses betydeligt hurtigere end for fastansatte medarbejdere, som ofte er omfattet af opsigelsesvarsler i overenskomster eller i funktionærloven.

Til gengæld ansættes vikarer typisk i større omfang ved lav økonomisk vækst og tidligt i et begyndende opsving. Virksomheder, der oplever stigning i efterspørgslen, kan have en tendens til i første omgang at hyre vikararbejdskraft, eller andre former for fleksible ansættelser, inden de påtager sig nye løbende økonomiske forpligtelser i fastansættelser. Vikarbeskæftigelsen er således en brugbar konjunkturindikator på den kommende udvikling i den generelle beskæftigelse.

Vikarandelen på det danske arbejdsmarked

Vikarandelen på det danske arbejdsmarked i figur 3 viser, hvor stor en andel vikarbeskæftigelsen udgør af den samlede lønmodtagerbeskæftigelse på det danske arbejdsmarked. Vikarbranchen har i Danmark aldrig været meget over 1 % af alle fuldtidsansatte lønmodtagere.

Figur 3: Ansatte i vikarbranchen, som andel af den samlede lønmodtagerbeskæftigelse.

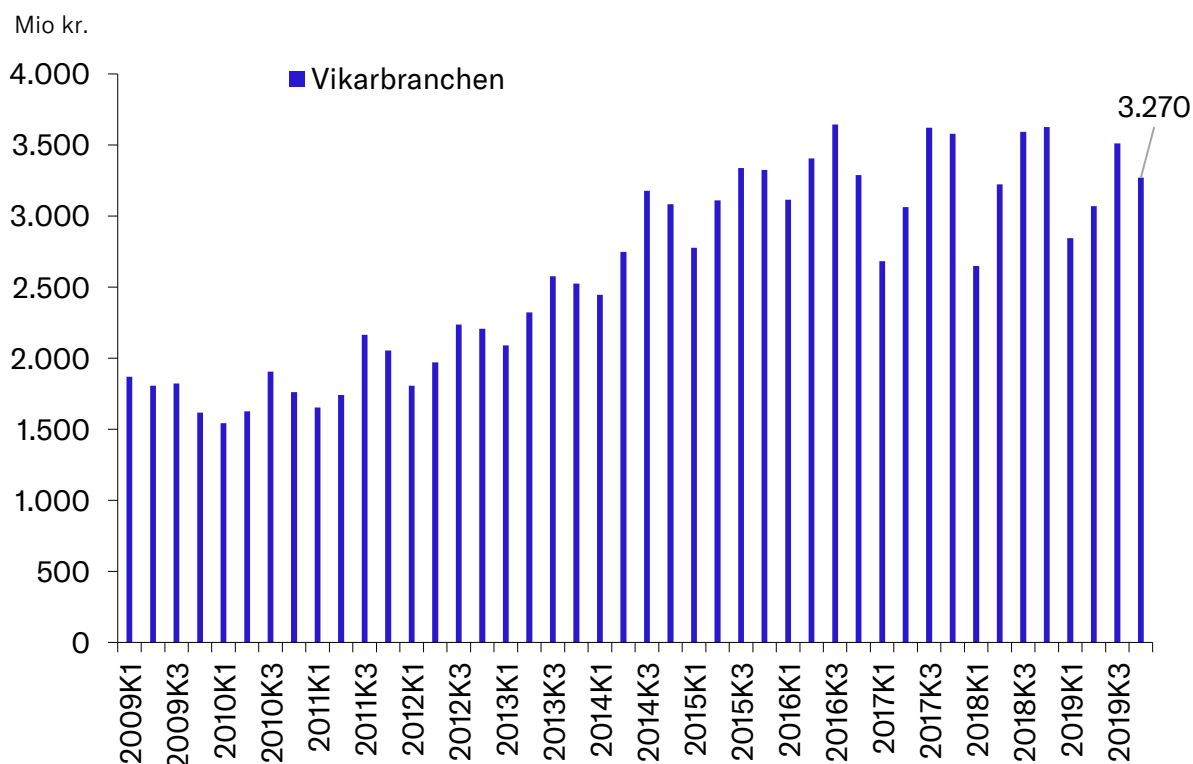
Kilde: Dansk Erhverv særkørsel pba. Danmarks Statistik og LBESKO4. Bemærk, at data ikke omfatter selvstændige og medhjælpende ægtefæller, og at den samlede beskæftigelse er omregnet til hele antal årsværk.

I 4. kvartal af 2019 var vikarandelen på 1,0 %, hvilket er samme niveau som i 4. kvartal af 2017 og 2018. Det europæiske gennemsnit for andelen af vikarer i arbejdsstyrken er 1,7 %, og derfor er der stadig fortsat potentiale for en højere beskæftigelse i branchen i Danmark. Som det fremgår af grafen i figur 3, er der større udsving. Dette skyldes, at det er meget naturligt, at beskæftigelsen er højest i 3. kvartal, mens den vil være mindre i 1., 2. og 4. kvartal.

Omsætning i vikarbranchen

Omsætning i vikarbranchen er opgjort på baggrund af Danmarks Statistik for virksomheders køb og salg, som omfatter virksomhedernes løbende momsindberetninger.

Figur 4: Omsætning i vikarbranchen (Løbende priser).

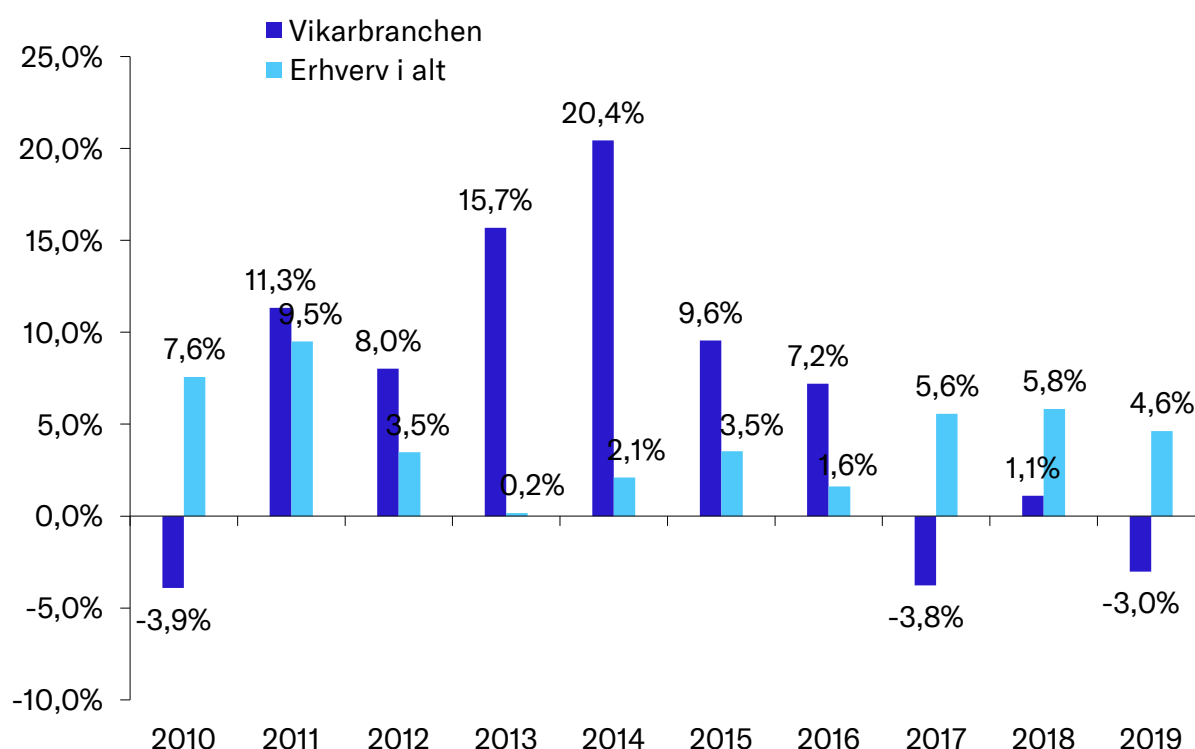
Kilde: Danmarks Statistik: FIKS44. Data er angivet på baggrund af virksomhedernes momsindberetninger, dvs. at momsfritaget salg ikke vil indgå. Omsætningen er opgjort eksklusiv moms. Bemærk, at data er angivet i løbende priser.

Vikarbranchen har gennem de seneste år oplevet en markant stigning i omsætningen, hvilket fremgår af figur 4. Dog kan der også ses i dataene, at denne stigning er stagneret en smule siden 2016. Omsætningen for 4. kvartal af 2019 var således 3.270 mio. kr., hvilket er et fald på 9,82 % sammenlignet med kvartalet året før, hvor omsætningen var på 3.626 mio. kr. Årsagen

til dette fald menes at være et marked, der har nået et foreløbigt højdepunkt, samt en øget intern konkurrence vikarbureauerne imellem. Dette forklarer, hvorfor beskæftigelsen fortsat er høj, mens omsætningen er faldet. Derudover kan det også skyldes manglende indberetninger, hvorfor det er svært at tale om en større, negativ tendens på nuværende tidspunkt.

Omsætningsudviklingen i vikarbranchen og på hele arbejdsmarkedet

Figur 5: Årlig omsætningsudvikling i vikarbranchen og på hele arbejdsmarkedet.

Kilde: Danmarks Statistik: FIKS44 og egne beregninger. Data er angivet på baggrund af virksomhedernes momsindberetninger, dvs. at momsfritaget salg ikke vil indgå. Omsætningen er opgjort eksklusiv moms. Bemærk at omsætningen er angivet i løbende priser.

Som det fremgår af figur 5, har omsætningsvæksten siden 2011 hovedsageligt været større i vikarbranchen end væksten på det generelle arbejdsmarked. 2014 var her et rekordår, hvor vikarbranchen omsætning vækstede med 20,4 %, mens det generelle arbejdsmarkeds omsætning "kun" steg med 2,1 %. Den udvikling har imidlertid ændret sig og været faldende siden rekordåret. I 2017 var der således for første gang siden 2010 negativ vækst i omsætningen hos vikarbranchen, samtidigt med at omsætningsvæksten på arbejdsmarkedet generelt havde en større vækst i omsætningen end hos vikarbranchen. I 2019 havde vikarbranchen igen en negativ omsætningsudvikling på 3,0 %, og også omsætningsudviklingen for hele arbejdsmarkedet faldt til 4,6 % i 2019.

OM DANSK ERHVERVS KONJUNKTURANALYSE, VIDEN OG RÅDGIVNING

Dansk Erhvervs Konjunkturanalyse er Dansk Erhvervs konjunkturovervågning af en række centrale videnerhverv i Danmark. Der sættes fokus på forretningsnære konjunkturparametre såsom beskæftigelse og samlet salg (omsætning).

Data for omsætningstal fra Danmarks Statistiks FIKS-statistik, som er givet ved virksomhedernes momsindberetninger, dvs. at evt. momsfritaget salg ikke vil indgå. Omsætningen er ex. moms.

Oplysninger om antal beskæftigede er fra Danmarks Statistiks såkaldte e-indkomstregister, der er givet ved virksomhedernes indberetninger til e-indkomst. Bemærk, at data ikke omfatter selvstændige og medhjælpende ægtefæller (da disse ikke modtager løn), og at den samlede lønindberetning for branchen af Danmarks Statistik er omregnet til, hvad det svarer til som hele antal årsværk.

Hverken omsætningstal eller beskæftigelsestal er sæsonkorrigerede og alle omsætningstal er angivet i løbende priser. Det vil sige, tallene ikke er blevet deflateret for prisudviklingen over tid

Det er tilladt at citere fra Dansk Erhvervs Konjunkturanalyse med tydelig kildeangivelse og med henvisning til Dansk Erhverv.

KVALITETSSIKRING

Troværdigheden af tal og analyser fra Dansk Erhverv er afgørende. Dansk Erhvervs Konjunkturanalyse bygger på tal fra Danmarks Statistik: Beskæftigelse for lønmodtagere (BFL), der er baseret på virksomhedernes indberetning til e-indkomst. Alle analyser og beregninger gennemgår en kvalitetssikring.

Denne konjunkturanalyse er offentlig tilgængelig via Dansk Erhvervs hjemmeside. Skulle der beklageligvis og trods kvalitetssikring forefindes fejl i analysen, vil disse blive rettet hurtigst muligt og den rettede version lagt på nettet.

KONTAKT

Henvendelser angående analysen kan ske til sekretariatschef for Vikarbureauernes Brancheforening Jakob Tietge på jti@danskerhverv.dk eller tlf. 3374 6684.

REDAKTION

Fagchef Jakob Tietge, studentermedarbejder Trine Riis. Redaktionen er afsluttet 16. april 2020.

NOTER